

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrto leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrto leta 1 gld. 15 kr.

V Ljubljani v sredo 1. marca 1871.

Obseg: O zadevah nogradske postave. — Gospodarji! zložimo si zemljišča. — Mi Nemci nočemo pare biti drugim narodom. — Siva, božica polabskih in českih Slovanov. (Konec.) — Slovenci. — Prislovice in reki iz Istre. — Slovansko časopisje. — Nov zemljevid. — Dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

O zadevah nogradske postave.

Iz Beča smo prejeli sledeči dopis:

„Drago mi je bilo čitati v 7. listu „Novic“ t. l., kar gosp. Fr. L. b. n piše o nogradski postavi. Nadjam se, da bo še več mislečih gospodarjev se oglasilo na moje in prof. Povše-ta vabilo, da se ta reč temeljito pogovori, a prosim še vsakega pisatelja za obširno pojasnjenje občin in krajnih vzrokov. Odgovoril bom potlej vsem skupaj; zdaj pa le sl. vredništvo prosim, da popravi v prihodnjem listu svojega velezasluženega časnika sledeči pomoti, ki ste se vrinili v članek gosp. Fr. L. b. n-a in v opazko sl. vredništva:

1. V „Gosp. listu“ 15. prosenca t. l. jaz nikjer ne govorim o dnevu trganja, postavljenega za vsa leta naprej; temveč iz celega mojega članka sledi to, da sem mislil le na dan trganja, ki se od davna že postavlja vsako leto posebej. Una misel je tedaj lastnina gosp. Fr. L. b. n-a, ne moja.

2. Postave, o kateri govori sl. vredništvo v opazki, ni še v Avstriji, pa bi se naredila, ako se bo spoznala za potrebno in vspešno. Glej „Weinlesezwang und Weinlese-Ordnung“ von Freiherr v. Hohenbruck“ v „landwirthschaftl. Zeitung der N. fr. Presse“ od 5. decembra 1870. leta“.

Opazka vredništva. Gosp. L. b. n-u prepuščamo odgovor, ali to, kar je pisal v 7. listu, priznava za pomoto ali ne; za svojo stran pa ne moremo nič popraviti, ker to, kar smo v omenjenem listu rekli, ni pomota, kajti za kranjsko deželo imamo postavo; ta postava je od 11. sept. leta 1860. (Weingarten-Ordnung für das Herzogthum Krain), ktera je predrugačila uno od 28. januarija 1832. leta. Žalibog, da se ni izvrševala, kakor se ne izvršuje marsiktera druga ne. (Več o tem se bere v obravnavah občnega zbora kranjske družbe kmetijske 4. maja 1870. l. v 20. listu „Novic“ 1870). Tudi nas veseli, da se ta važna stvar temeljito pretresa, in tem več, ker v omenjenem zboru je obveljal sklep, da se c. kr. deželna vlada naprosi, da prihodnjemu deželnemu zboru kranjskemu predloži po sedanjih razmerah osnovano postavo.

Iz Črnič 20. sveč. — Čital sem tudi jaz v goriškem „Gosp. listu“ 15. prosenca sestavek o slobodni trgatvi. Naj tedaj tudi jaz omenim nektare vzroke, kateri posebno nam Vipavcem, ako zgodnjo trgatav začnemo, so na veliko škodo. Večini bralcem „Novic“ je dobro znana naša vipavska dolina; njen poglavitni pridelek je

vino, iz kterega moramo vse svoje hišne potrebe, davke in dolgove, ktere v potrebi naredimo, plačevati, in večina naših kmetovalcev si mora živež za družino svojo iz vinskega pridelka poskrbeti, kajti ako je leto suho, se družega malo pridelja. Vprašam tedaj: kako si bomo vse te potrebne reči oskrbeli, ako imamo slobodno trgatav, ako ima gospodar prostost trgati, kedarkoli hoče. Mnogo je takih kmetov, kateri bi, če bi trganje bilo prosto, že sredi meseca septembra bendimo opravili, al kakošno vino bode iz tega grozdja? Le „čviček“ bode; ako ga pri zidu piješ, v glavo se vdariš, ko te strese.

Nekteri kmetovalci pravijo (se ve da le po svojih pameti): če je vreme deževno, grozdje gnjije; ako je pa suša in toplo, se na trti suši, in tako ga je čedalje manj. Al zopet vprašam take ljudi: ali ni boljše en bokal dobrega kakor dva bokala slabega? Kaj pa vinu dá sladkobo in moč, kakor to, da ga dalj časa in dobro na trti zrejati pustimo.

Vže stara navada je pri nas, da trgatav se začne vendimski kvaterni teden, pa bilo bi še bolje, ko bi ga še malo po kvaternem tednu, ako je lepo in toplo vreme, na trti pustili, da bi grozdje več sladkora dobilo in bi tako boljše vino pridelali, in to posebno zdaj, ko so nam prišle boljše letine, da nam grozdna bolezen več ne nadleguje.

Toraj Vipavci! tudi jaz vam kličem: imejte glavo na pravem mestu; ne poslušajte ljudi, kateri vam slobodno trgatav priporočujejo, ki pa se morebiti še nikdar niso z vinstvom pečali, marveč poslušajte modre in skušene može, kateri za vaš blagor skrbijo, se skupno posvetujejo in tako v pravem času začetek trgatve odločijo. Vinski kupci bodo z veseljem v našo Vipavsko dolino vino kupovat hodili, prepričani, da dobé dobrega vina, ako bode trgatav kasneja. Slobodna trgatav naj tedaj na veke zgine od nas, kajti djala bi nas „na boben“!

M. V...č.

Gospodarji! zložimo si zemljišča.

Spisal dr. Jan. Bleiweis.

4. pismo.

Skušnje družih dežel, kjer so si gospodarji že zložili poprej raztresena zemljišča, kažejo, kako lahko se je vršila zložba, ako so le v vsacem kraji trije ali štirje umni kmetje se zavzeli za zložbo. Ko so ti spoznali korist njeno, bili so svojim sosedom to, kar so misijonarji divjim narodom. Kazali so jim, da je velik dobiček vsakemu, ako po zložbi zemljišč zgine meja, ktera je dozdej ločila polje dveh sosedov, v prihodnje